

aktuality z průběhu reformy péče o duševní zdraví

REFORMA PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
 Strategie reformy psychiatrické péče

Reformní aktivity, které byly cíleny na plnění Strategie reformy psychiatrické péče, pokračují, v některém z dalších čísel uveřejníme krátký souhrn implementace. Současně již probíhají kroky k plnění Národního akčního plánu pro duševní zdraví, na MZ se připravují také projektové záměry, které by s plněním některých cílů a opatření měly pomoci.

Nicméně jak výbor Psychiatrické společnosti, tak i Odbor reformy psychiatrické péče na MZ se nyní intenzivně zabývají aktuální situací – nastavením koordinované pomoci v oblasti řešení psychických obtíží u osob zasažených válečným konfliktem. I v této nelehké situaci se ukazuje prioritou vytvoření koncepce krizové péče a nastavení sítě krizových služeb. Psychiatrická společnost, MZ a především zástupci Asociace denních stacionářů a krizových center se v této oblasti významně podílejí.

V rámci ambulantní péče máme k dispozici a bude sdílen na stránkách MZ seznam členů Psychiatrické společnosti, kteří jsou ochotni se ujmout pacientů, jejichž zdravotní stav vyžaduje psychiatrickou, psychoterapeutickou a jinou (dle specializace) intervenci.

Také jsme zmapovali situaci v psychiatrických nemocnicích, i tato lůžková zdravotnická zařízení jsou připravena přijmout a léčit pacienty, u kterých je indikována psychiatrická hospitalizace. Všechny PN mají také řešení problematiku bezpečného překlady při poskytování péče.

Psychiatrická oddělení ve všeobecných nemocnicích se řídí doporučeními zřizovatele a jsou přirozeně zapojena do poskytování pomoci v rámci nemocnic.

Simona Papežová
 Ministerstvo zdravotnictví České republiky
 Oddělení reformy péče o duševní zdraví

zprávy

Z JEDNÁNÍ VÝBORU PSYCHIATRICKÉ SPOLEČNOSTI ČLS JEP

dne 2. února 2022

1. Výbor PS vyslechl prezentaci Ing. dr. Mičky, vedoucího Oddělení péče o duševní zdraví MZ, který v ní shrnul dosavadní průběh reformy psychiatrické péče (RPP). Ta byla zahájena v roce 2013, kdy byla publikována Strategie reformy psychiatrické péče (SRPP), poté bylo v roce 2016 schváleno Memorandum MZ a zdravotních pojišťoven o podpoře RPP, v roce 2021

byly přijaty Národní akční plány duševního zdraví a prevence sebevražd a prevence Alzheimerovy nemoci. Vznikla Rada vlády pro duševní zdraví, na MZ vzniklo Oddělení péče o duševní zdraví. Podařilo se zřídit 30 CDZ, 9 ambulancí s rozšířenou péčí, snížil se počet lůžek následné psychiatrické péče a zvýšil se počet lůžek akutní péče. Došlo k navázání spoluprá-

ce mezi zdravotnickými a sociálními službami pro jedince se závažnými psychickými poruchami, navázání spolupráce s krajskými samosprávami, zřízení funkce krajských koordinátorů SRPP. První etapu SRPP vedlo a řídilo MZ ve spolupráci s PS a zdravotními pojišťovnami. Tato etapa SRPP skončila v roce 2021, druhá etapa je plánována na roky 2022 až 2029, třetí etapa je plánovaná po roce 2030. Ve 2. etapě už nepůjde o reformu psychiatrické péče, ale o reformu péče o duševní zdraví (RPDZ). V některých oblastech se odpovědnost za prosazení RPDZ přesune z úrovně MZ na úroveň krajů a jednotlivých poskytovatelů péče. Cílem je model vyvážené péče, multidisciplinární přístup, rozšíření péče na všechny skupiny duševně nemocných. Bude pokračovat úsilí o snížení počtu dlouhodobě hospitalizovaných duševně nemocných v psychiatrických nemocnicích a o přesun poskytování péče do komunity. K tomu bude třeba zajistit duševně nemocným potřebné finanční prostředky, dostupné bydlení s potřebnou mírou podpory, chráněná zaměstnání. Na úrovni MZ budou zajišťovány celostátní projekty operačního programu zaměstnanosti, podpora transformace psychiatrických nemocnic, zavádění multidisciplinarity, podpora vzniku CDZ, podpora organizací uživatelů. Jednání o připravovaných projektech probíhá s představiteli Psychiatrické společnosti, Asociace komunitních služeb a dalšími zástupci poskytovatelů i uživatelů psychiatrické péče.

Členové výboru PS v následné diskuzi vyjádřili obavu, aby přesun odpovědnosti za další pokračování reformy péče o duševní zdraví z úrovně ministerstva na úroveň krajských samospráv nevedl ke zpomalení či v některých případech až k zastavení procesu reformy. Vycházeli přitom ze svých zkušeností z jednání s úředníky krajských samospráv, kteří se v některých krajích stavěli k prosazování cílů reformy péče o duševní zdraví zdrženlivě až negativně. Za důležité označili členové výboru PS, aby byla v rámci krajských samospráv zřízena místa krajských koordinátorů RPDZ, protože od konce února 2022 již tito koordinátoři nebudou zaměstnanci MZ.

Ing. dr. Mička ujistil výbor PS, že pracovníci MZ budou motivovat představitele krajské samosprávy, aby i nadále fungovaly krajské koordináční skupiny a aby byla zřízena místa krajských koordinátorů, MZ je bude ovlivňovat pomocí zakázek a koordinátorů celostátních projektů a bude nabízet pro kraje konzultační služby. Během jednání na psychiatrické konferenci v Plzni v listopadu 2021 zástupci Asociace krajů vyslovili podporu reformě péče o duševní zdraví a zdůraznili nezbytnost spolupráce zdravotních a sociálních služeb, které jsou zřizovány na krajské úrovni. Kraje jsou spolugaranty realizace NAPDZ a z něj pro ně vyplývají důležité povinnosti ohledně podpory reformy péče o duševní zdraví.

Členové výboru PS následně poděkovali Ing. dr. Mičkovi za jeho vystoupení a ocenili jeho úsilí o další realizaci reformy péče o duševní zdraví.

2. Prof. Mohr poté prošel zápis z minulého jednání výboru PS a konstatoval, že jednotliví členové výboru PS zadané úkoly splnili. Na základě podkladů dr. Možné-

ho a Mgr. Běhounka připravil tiskový mluvčí PS Mgr. Červenka tiskovou zprávu o pravidlech používání omezovacích prostředků ve zdravotnictví, která byla publikována v několika sdělovacích prostředcích.

3. Výbor PS diskutoval nabídku společnosti MediTV ohledně zpravodajského pokrytí psychiatrických konferencí a jejich prezentaci na internetu. Shodl se, že požádá představitele společnosti MediTV, aby připravili zpravodajské pokrytí psychiatrického sjezdu v červnu v Mikulově, a na základě výsledku poté proběhne jednání o případné další spolupráci mezi PS a MediTV.
4. Dr. Papežová informovala výbor PS o posledních krocích reformy péče o duševní zdraví. Byl dokončen projekt vzniku CDZ II, všechna CDZ jsou již hrazena ze zdravotního pojištění a sociálního rozpočtu. Proběhl seminář vykazování výkonů CDZ pro zdravotní pojišťovny. Byl publikován text, jak založit nové CDZ. Psychiatrické nemocnice dokončují dodatky k transformačním plánům, postupují v souladu s těmito plány. Pracovní skupina pro udržitelné financování řešila akutní, specializovanou a forenzní péči.
5. Výbor PS diskutoval žádost o zařazení výkonu chronobiologická léčba mezi výkony ambulantní péče. Členové výboru se shodli na tom, že tuto žádost podporují, a pověřili doc. Anderse, aby zajistil příslušnou úpravu tohoto výkonu s tím, že ambulantní poskytovatel této terapie by měl povinnost absolvovat kurs chronobiologie a musel by mít certifikovanou lampu.
6. Dr. Rektor informoval výbor PS o přípravě voleb do vedení PS, které se uskuteční v březnu 2022. Na místo budoucího předsedy jsou 4 kandidáti, na místa členů výboru je 21 kandidátů a na místa členů revizní komise je 5 kandidátů. Seznam všech kandidátů je na webu PS, volební prezentace kandidátů jsou přístupné po zadání hesla, které každý člen PS dostane e-mailem.
7. Výbor PS schválil návrh prof. Mohra, aby PS navrhla udělení Zlaté medaile ČLS JEP prof. Höschlovi.
8. Prof. Mohr informoval výbor PS o přípravě XIV. psychiatrického sjezdu, který se bude konat od 15. do 18. 6. 2022 v Mikulově. Odborný program je již rámcově schválen, je dohoda ohledně hlavních sympozií a ohledně kritérií pro sympozia sekcí. Na sjezdu by mělo proběhnout profilové sympozium ohledně vzdělávání a ohledně digitalizace psychiatrie, dalšími tématy by mohly být využití virtuální reality v terapii psychických poruch, možnosti distanční péče, telemedicína.
- Členové výboru PS následně probírali možné odborníky na plenární přednášky z oboru psychiatrie a na mimooborovou plenární přednášku a shodli se na několika jménech, která prof. Mohr následně oslovil a bude poté výbor PS informovat o reakci oslovených.
- Výbor PS se shodl, že v rámci psychiatrického sjezdu proběhne valná hromada PS, na které se představí nově zvolený výbor PS a návrh etického kodexu PS.
9. Dr. Popov informoval výbor PS, že vypracoval návrh etického kodexu PS. Členové výboru se dohodli, že si tento návrh prostudují a budou se mu věnovat na svém příštím jednání v březnu 2022.
10. Dr. Papežová informovala výbor PS, že počet hodin skupinové psychoterapie v ambulanci je stanoven na

maximálně 20 za 3 měsíce a že pacienti, kteří absolvovali program v denních stacionářích, tento počet často překračují. Při jednání se zdravotními pojišťovkami bylo přislíbeno, že pacienti, kteří prošli denním stacionářem, mohou pokračovat ve skupinové psychoterapii v ambulanci bez tohoto omezení, ale je třeba, aby bylo toto pravidlo projednáno při úpravě výkonů psychoterapeutických stacionářů.

11. Dr. Holý informoval výbor PS, že Městský soud pro Prahu 8 začal v mnohem větší míře rušit rozhodnutí lékařů centrálního příjmu PN Praha Bohnice o hospitalizaci bez souhlasu pacienta, takže z PN Praha Bohnice jsou nyní na základě rozhodnutí soudu propouštěni pacienti, jejichž psychický stav není dobrý a kteří nejsou schopni se sami o sebe postarat, takže

je ohroženo jejich zdraví a život. V PN Praha Bohnice proto plánují obrátit se na soud vyššího typu, aby byla pravidla pro hospitalizaci bez souhlasu pacienta sjednocena a rozhodnutí soudu pro lékaře předvídatelná.

12. Výbor PS schválil žádosti o členství u těchto žadatelů: MUDr. Alferi, PN Praha Bohnice, MUDr. Skakun, PK Hradec Králové; MUDr. Jadvidžáková, PN Opava; MUDr. Moravec, PA Karlovy Vary; MUDr. Šindelářová, PN Praha Bohnice; MUDr. Sládek, PA Itineris Praha; Mgr. Minařík, PK Praha; prim. MUDr. Dvořáčková Fasouli, Dětská nemocnice Brno; MUDr. Cink, PN Brno.
13. Příští schůze výboru se bude konat 2. 3. 2022 od 12.00 hod. – hybridně, tj. prezenčně a přes ZOOM.
14. Vědecká schůze 2. 3. 2022 bude ONLINE.

Zapsal MUDr. Petr Možný.

Z JEDNÁNÍ VÝBORU PSYCHIATRICKÉ SPOLEČNOSTI ČLS JEP

dne 2. března 2022

1. Předseda PS prof. Mohr provedl kontrolu zápisu z minulého jednání výboru a konstatoval, že členové výboru zadané úkoly splnili.
2. Dr. Papežová informovala výbor PS o jednání na Ministerstvu zdravotnictví (MZ) ohledně toho, zda bude Rada vlády pro duševní zdraví (RVDZ) pokračovat ve své činnosti a zda bude mít působiště na Ministerstvu zdravotnictví, nebo na vládě. K rozhodnutí dosud nedošlo. Nová vláda ani současné vedení MZ dosud jednoznačně nevyslovily podporu dalšímu uskutečňování Národního akčního plánu duševního zdraví (NAPDZ).
3. Prof. Kašpárek informoval výbor PS, že si jej ministr zdravotnictví Válek vybral jako poradce pro reformu péče o duševní zdraví s tím, že očekává, že Psychiatrická společnost navrhne další kroky této reformy.
4. Dr. Papežová v následné prezentaci shrnula dosavadní průběh a výsledky reformy péče o duševní zdraví. V letech 2018 až 2021 se snížil počet lůžek následně psychiatrické péče o 19 % (oproti plánovaným 15 %), počet dlouhodobě hospitalizovaných pacientů klesl o 26 %, ve skupině vážně duševně nemocných dokonce o 31 %. V psychiatrických nemocnicích (PN) narostl počet lůžek akutní péče. Bylo zřízeno 30 cen-

ter duševního zdraví, osm z nich při psychiatrických nemocnicích, další CDZ s PN úzce spolupracují. Byla nově rekonstruována a rozšířena kapacita psychiatrických oddělení v Plzni a v Pardubicích, dokončuje se rekonstrukce PK Brno. V ambulantní péči se řeší přechod ARP a dalších specializovaných ambulancí pro děti a pro seniory z pilotního režimu do financování ze zdravotního pojištění. Pracuje se na koncepci provádění ochranných léčeb v PN.

5. Výbor PS diskutoval návrh dr. Popova na znění etického kodexu PS. Shodl se, že považuje tento návrh za zdařilý a že po určitých úpravách, které vyplynuly z diskuze, bude na příštím jednání hlasovat o jeho přijetí.
6. Výbor PS se zabýval několika nabídkami na vytvoření mobilní aplikace, pomocí níž by mohli mít členové PS přístup k aktuálním informacím na stránkách PS pomocí mobilních telefonů. Vzhledem k tomu, že by se jednalo o poměrně finančně náročnou zakázku, shodl se výbor PS, že rozhodnutí o případném nákupu mobilní aplikace PS ponechá až na novém výboru PS a že prostřednictvím webu se dotáže členů PS, zda mají o aplikaci zájem.
7. Na výbor PS se obrátili představitelé VZP s žádostí o vyjádření ohledně snížení počtu psychiatrických